

ӘОК 74.01/.09

ИНТЕРЬЕРДЕГІ ЗАМАНАУИ СТИЛЬДЕРГЕ ШОЛУ

Макишева Ажар Еркековна

azhar.makisheva@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Сәулет-құрылыс факультетінің студенті,

Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – Бегімбай К.М.

Дизайнер үй-жайдағы еңбекті оңтайландыруды орындайды, ірі үй-жайлардағы навигацияны жақсартады, клиенттердің талаптарына сәйкес мамандандырылған үй-жайлардың (мысалы, дыбыс жазу, киномонтаж, фотосуреттер, аквапарктер студияларының) безендірілуін әзірлейді. Дизайнер бөлменің орналасуынан, жарықтандырудан, желдету жүйелерінен, акустикадан бастап, интерьерді безендірудің барлық процесін басқарады: қабырғаларды безендіру, жиһазды орналастырумен және навигациялық белгілерді орнатумен аяқталады [1].

Интерьер дизайнндағы стиль – дегеніміз арнайы ережелерге сәйкес кеңістіктің нақты дизайны. Жалпы тұжырымдама әрлеу материалдарын, декор элементтерін, жиһаздарды, түстерді, бөлмелердің дизайнын және тіпті орналасуын таңдауды анықтайды. Үйдің сыртқы түрін анықтай отырып, интерьер стильдері үй иесінің жеке басын ашуға, оның жеке қалауын түсінуге көмектеседі. Әр стиль – бұл интерьердің стилистикалық дизайнының дайын жұмыс схемасы болып табылады.

Классикалық стиль

Классикалық стиль XVII ғасырда пайда болды, бірақ көп уақыттан кейін өзектілігін жоғалтқан жоқ. Стиль өзгереді, жаңа ерекшеліктерге ие болады, соның арқасында пәтерлер мен үйлердің заманауи интерьер дизайннда өзекті болып қала береді. Ресейліктердің жартысынан көбі классиканы өздері тұратын бөлмелер үшін қолайлы деп санайды. Нағыз классикалық интерьер жасау үшін қандай әдістерді қолдану керектігін ескеру керек [2].

Сурет 1. Классикалық стиліндегі интерьер үлгісі

Қабырғаларды безендіру ең алдымен ұқыпты болуы керек. Бұл тегіс тұсқағаздар және лаконикалық өрнектері бар жабындар болуы мүмкін: жолақтар, монограммалар және басқа да әшекейлер. Төбесі, әдетте, шыбықпен безендірілген, бірақ егер үйінде өте төмен төбелер болса, шыбықпен қалыптау мен декорды мұқият қарастырған жөн, оны тегіс қалдырған дұрыс. Еден әдетте ағаштан жасалған. Әрине, табиғи паркет жақсы көрінеді.

Бөлмені керемет ету үшін пастелді түстерді таңдау болады: боз, піл сүйегі және ақ бұл өте жақсы жұмыс істейді. Соңғысы көбінесе негізгі ретінде қолданылады, мысалы, қабырғалардың түсінде, сонымен қатар оның көмегімен бөлшектер ерекшеленеді: жиһаз, тоқыма, декор. Ашық реңктер интерьерді аяқтауға көмектеседі: қызыл, көк, күлгін және басқа «бай» түстерді қолдануға болады. Жиһаз жаппай, тоқыма немесе былғарыдан жасалған жұмсақ болуы керек. Бұл ағаштан жақсы, бірақ бұл үлкен бюджетті қажет етеді, сонымен қатар жасанды материалдан қол жетімді нәрсені таңдауға болады.

Скандинавия стилі

Скандинавия стилі жақында сәнге енді. Скандинавия стиліндегі интерьерлер әрқашан минималистік және бюджеттік. Стилль өте жан-жақты, оның нақты бөлшектері жоқ, бірақ жайлылықты тудыратын көптеген элементтер бар: жеңіл қабырғалар, минималистік жұмсақ жиһаз, жасыл өсімдіктер, тоқыма және пайдалы, бірақ әдемі декор [3].

Сурет 2. Скандинавия стиліндегі интерьер үлгісі

Бұл тенденцияның тағы бір ерекшеленетін ерекшелігі – бұл табиғилық. Ең жақсысы, егер бөлмеде нақты ағаштан жасалған жиһаз болса, тоқыма зығырдан, мақтадан немесе жібектен жасалған. Минимализмге қарамастан, әр интерьер жеке болуы керек, отбасылық фотосуреттер, қолдан жасалған аксессуарлар, қабырғадағы плакаттар осы қасиетке ие. Бұл «декор үшін декор» емес, иелердің мінезін көрсететін пайдалы нәрсе болуы маңызды. Скандинавия стилінде ашық түстер басым болуы керек болғанына қарамастан – ақ, ақшыл сұр және ақшыл көк, яғни жарқын екпіндер интерьерге жаңа кейіп сыйлай алады.

Лофтстилі

Лофт стилі ерекше тұлғаларды, еркіндік пен кеңдікті сүйетіндерді ерекшелендіреді. Дәл осы бағытта иесінің жеке ерекшеліктерін атап өтуге болады, өйткені стильдің немқұрайлылығы қиялға жетуге мүмкіндік береді.

Сурет 3. Лофт стиліндегі интерьер үлгісі

Әдетте лофт кеңістікті қажет ететініне қарамастан, бүгінде ол қалалық пәтерлерде де жасалады. Бөлменің ең кішкентай емес және төбесі жеткілікті жоғары болғаны жөн. Көбінесе лофт стилінде жаңа ғимараттардағы екі деңгейлі пәтерлер жасалады. Лофт үшін әрлеу аз болған сайын жақсы болады. Төбелер мен қабырғаларды қарапайым сұр бетонмен үйлестіру үшін жай сыланған болуы мүмкін [4].

Сондай-ақ, бұл стильде кірпішті сәндік материал ретінде қабырғалардың біріне қолданған жақсы. Көбінесе мұндай бөлмелердегі қабырғалар граффитимен, жол белгілерімен немесе баскетбол шеңберімен безендіру орын алады. Бұндай әдіс интерьер кеңістігінде еркіндік сезімін қалыптастыру үшін қолданылады. Желдету мен құбырлар да жасырылмайды, керісінше оларды интерьердің сәндік элементтеріне айналдыру әдісі қолданылады.

Мұндай интерьерлерде көп жиһаз қажет емес, өйткені басты безендіру – бос кеңістіктің мол болуы. Бұндай интерьерде жиһазды кеңістікті функциональдық қызметіне сай аудандастыру нысаны ретінде қарастырады. Мысалы, кітап шкафы жатын бөлме мен ас үйдің арасын бөлетін қабырға ретінде, ал бар сөресі ас үй мен қонақ бөлменің арасы ретінде қолданыла алады.

Контемпорари стилі

Контемпорари стиль – қарапайымдылық, ұстамдылық және функционалдылық. Мұндай бөлмелердің интерьерлерінде жасанды материалдар мен қарапайым пішіндер қолданылатындығына байланысты, оны аз бюджетпен жасауға болады.

Сурет 4. Контемпорари стиліндегі интерьер үлгісі

Контемпорари стилі ашық түстерді (ашық боз, сүт түстес, сұр және ақ) және заманауи материалдарды «жақсы көреді». Еденді безендіруде ламинатты, керамикалық плиткаларды немесе қарапайым кілемді қолдануға болады. Жиһаз – тек функционалды және қарапайым формалар. Ол ыңғайлы және кеңістікке сәйкес келуі керек, қоқыс сезімін тудырмауы керек және тым массивті көрінбеуі керек [5].

Аксессуарлар туралы ұмытпаңыз, өйткені олар интерьерді жандандыра түседі. Қарама-қарсы реңктерді қолдануға болады, бірақ орташа деңгейде. Әсер бертін акцент ретінде әдемі гүлдерге арналған құмыралар, бірнеше картиналармен шектелген жөн.

Минимализм стилі

Интерьердегі минимализм психикалық жағдайға сәйкес келуі керек деген пікір бар. Бұндай көркем әдіс интерьердің иесінің ішкі жандүниесіндегі үйлесімділік сезімінің

бірқалыптылығы және сыртқы атрибуттарды қажет етпейтіндіктен және осы ортадағы тыныштық пен тәртіптің қалайтындығын қанағаттандыруға оңтайландырылып ұйымдастырылады.

Сурет 5. Минимализм стилі стиліндегі интерьер үлгісі

Минимализм – бұл әрқашан кеңістікті тиімді ойластыру, күрделі композициялық шешім, артық нәрсенің болмауымен ерекшеленеді. Бөлмедегі әр зат міндетті түрде қарапайым және функционалдық тұрғыдан алғанда еі қажет нәрсе болуы шарт. Дизайнерлік шешімде тік сызықтар мен таза геометриялық пішіндер басым болып келеді. Бұл стильді ұстанушылар «барлық артық заттарды алып тастау арқылы сұлулықты көруге болады» – деп санайды [6].

Минимализм стилі белгілі бір түсті ережелерді қажет етпейді. Интерьер дизайнында суық металл түстерін, жылы пастелді реңктерді және ағашты пайдалану қалыптасқан құбылыс болып табылады.

Дегенмен, түстік шешім үшін негізгі бір түс таңдау керектігін, ал басқалары акцент ретінде қосылатындығын ескерген жөн. Мысалы, монохромиялық еденге контрастты кілем төсеу әдісі қолданылады.

Минималистік дизайндағы ас үй кең, жарыққа толы және бітелмеген болуы керек. Онда көркемдік талғам айқын байқалуы шарт. Бөлмеде үй иесі пайдаланбайтын және қажет етпейтін артық ыдыс-аяқ пен құрылғылар болмауы керек. Осының арқасында интерьерде әуе кеңістігі ұлғайып, ауамен молынан дем алуға мүмкіндік туындайды.

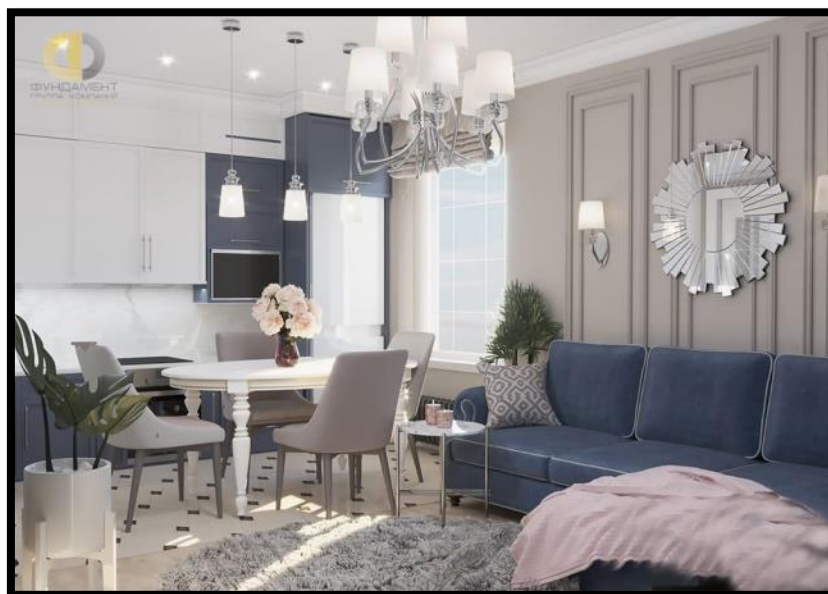
Сонымен қатар, бұл кеңістіктегі табиғи жарықтың барынша мол түсуін қамтамасыз ету барысында үй иесінің жылу мен жайлылықты сезінуіне жағдай туғызуға болады.

Неоклассикалық стиль

Неоклассицизм классикалық стильдегі әсемдікті және қазіргі кездегі адамға қажет қазіргі заманның ерекшеліктерін бойына сіңірді. Неоклассицизм жоғары талғамның белгісі талғампаз және бай сипатқа ие болып қалыптасып, санамызда берік орын алған дәстүрлі стильдердің негізгілерінің бірі ретінде жаңа кейіпке еніп, заман ағымына сай түрлене отырып, қайталанатын қасиеті бар.

Дизайнерлерге осы стильге жаңаша көзқараспен қарай отырып, заманауи материалдар мен технологияларды пайдалану ұнайды және дәстүрлі классикалық стильмен салыстырғанда үлкен мүмкіндіктер ашады. Тағы бір артықшылығы – бюджетті барынша үнемдеуге мүмкіншілік жасауға болатындығы. Мысалы, жасанды материалдарды пайдалу арқылы бұрынғы заманның қымбат материалдарын алмастырып, сол кезеңнің салтанатты кейіпін қайалауға болады.

Неоклассикалық жиһаздар негізінен табиғи реңктердің ғана қолданылуына байланысты қымбат және талғампаз болып көрінеді. Ашық түстер негізге алынады. Сонымен қатар, төбесі ең жеңіл көлеңкеде, еден – қараңғыда аяқталады. Неоклассицизмге тән нақты түстер – боз, сұр, ақ, алтын, көк және қоңыр түстерді қолдану ұсынылады [7].

Сурет 6. Неоклассикалық стиліндегі интерьер үлгісі

Қазіргі заманғы классиктердің түстер палитрасы әдетте ашық тондардан тұрады, бірақ табиғи реңктердің жарқын бөлшектері болуы мүмкін, жарқыраған және «қышқыл» түстер болмауы керек. Неоклассикадағы жиһаз дизайны да жеңіл, сызықтары түзу, жиһаздың өзі де функционалды болуы шарт. Интерьерді декормен безендіру тұрғысынан алғанда классиктермен салыстырғанда анағұрлым ұстамды болып келеді.

Мұндай бөлмелерде антиквариаттарды азырақ қолдану керек, бірақ сонымен бірге аз мөлшерде олар орынды болады және сән-салтанат қосады. Неоклассикалық интерьерге ұстамдылық пен минимализм тән. Декор қолданылады, бірақ шектеулі мөлшерде. Төбелер әдетте қарапайым болып келеді, тек карниздерді ою-өрнекпен безендірумен ерекшеленеді.

Хай-тек стилі

Жоғары технологиялар өмірдің заманауи қарқынына үйлесімді сәйкес келеді – бұл стиль қарапайым және функционалды, технологиялық, сондықтан да оны жас және жігерлі адамдардың көпшілігі таңдайды.

Тұжырымдаманың негізгі идеясы – ғылым мен техниканың соңғы жетістіктерін көркем түсіндіру. Ол мынадай көркем техниканың көмегімен бейнеленген – түзу, қатты, жылдам сызықтар; шыны және металл бөлшектерінің көптігі; механизмдерді (лифтілер, желдету жүйелері) эстетика элементтеріне айналдыру; озық технологияларды кең қолдану, ең жаңа тұрмыстық техниканы пайдалану; күміс, металл түстерді жиі қолдану; ұстамды, «лаконикалық» декормен безендіру [8].

Сурет-7. Хай-тек стили

Интерьердегі жоғары технологиялар – бұл техника мен технологияның маңыздылығы. Бұл стиль басым болатын үйлерде экрандар, мониторлар, сенсорлар, басты рөлден басқа, эстетикалық да рөл атқарады. Олар бөлмені ежелгі жылдардағыдай безендірді, олар сурет багеталары мен гипс қалыптарын безендірді.

Үйдегі коммуникациялар, сымдар мен құбырлар да жасырылмайды, бірақ оларды декоративті бөлшектерге айналдырады.

Стиль кеңістікпен үйлесімді және үнемді түрде «жұмыс істейді»: егер бөлімдер болса, оларды ауыстыруға болатын, алып тастайтын; егер есіктер болса, онда сырғанау, қабырғаларға «кіру». Шыны мен металл – бұл стильдің тандаулысы, дегенмен, жоғары технологиялар кірпіш пен бетонға қарсы емес, қапталмаған немесе аз өңделген.

Пластмасса қатты, икемді, күңгірт, мөлдір, негізінен кез-келген түрі мақұлданған. Төбелер – бір түсті және тегіс болуы шарт. Төменде өрнекті паркет және кілемдер жоқ: тек астында «жылы еден» жүйесі бар тақтайшалар немесе ламинат төселінеді.

Қорытынды Интерьер дизайны адамның айналасындағы әлемге стиль, үйлесімділік пен жайлылық әкеледі. Интерьер дизайнын аталған көркем стильдерді қолданып іске асыру барысында сол кеңістікте өмір сүретін адамның жеке басының өзіне ғана тән қасиеттерін одан әрі айқындай түсуді көздейтін көркем тәсіл болуы шарт. Әркімнің өз үйін басқалардан, сұлулығымен және ыңғайлылығымен көргісі келетіндігін ескеру дизайнердің міндеті. Интерьер дизайны – бұл жиһазды таңдау мен түстерді таңдаумен ғана шектеліп қоймайтын күрделі үрдіс.

Сондықтан, оны құрастыратын дизайнер әлдеқайда күрделі мәселелерді шешеді – ішкі кеңістікті барынша тиімді пайдалануға тырысады, оларды безендіруге де, функционалды ұйымдастыруға да идеялар ұсынады. Осылайша, интерьер дизайны өмір сүру ортасын жақсартады, бұл өмір сапасы мен жеке эмоционалды тепе-теңдікке әсер етеді.

Пайдаланылған әдебиет

1. Бегімбай К.М. Эргономика в дизайне. – Алматы.: Эверо, 2016. – 136 с.
2. Ахремко В. Стили интерьера в дизайне типовых квартир. -М.: Искусство, 2018. - 124 с.
3. Гиббс Д. Интерьер дизайнері кітабы. – Алматы, Атамұра. 2018, 398 б.
4. Протопопов В.В. Дизайн интерьера: (теория и практика организации дома. интерьер). –М., Искусство, 2004. 132 с.

5. Додсворт С. Основы дизайна интерьера: учебное пособие = The Fundamentals of Interior Design / пер. А. Мазурова, Д. Д. Шевченко,
6. Софиева Н. И. Дизайн интерьера: стили, направления, материалы. – М.: Эксмо, 2012. 98 с.
7. <https://styldoma.ru/interer/dizajn-interera>